

**די יידישע פאל איז אציע-מענגייכ-
פיטש אין דרום-פראנקליד**

חוּכָר עַמְּסִי יָדְאָרֶת נְעַמְּנוֹ צָו שְׁרָד-אֲרָבִית.

אין צוֹאמָנְחָגָן מִנֶּת דָּעַר אֲפֵץ
שֶׁ אָרְבָּעָה-יְרָעָן יְרוּשָׁעָן לְאַנְדָּרְבָּרְבָּן =
צָעַר קָנוּ פּוֹלִישׁוּ אָזְנוּמָנִיאָן כְּפָזְנוּ דְּרוֹם =
הַקָּאנְפְּרִיךְ הַאַט דָּעַר „הַזָּאָס-יִקְאָז-עוּמִינְגְּ“
דוֹרְצָקְטְּ“ צְאוֹמָנְנְעַשְׁפָּעָלְטְּ אַינְגְּטוּרָעְצְּ =

צָוֹצָהָלְצָן פְּאָרְזְּן פְּאָהָרָזְן הַלְּיכָעָטְרָה =
עַזְוֹן =
דָּעַר שְׂבִּיעָה =
עַבְּדָעָן =
עַמְּקָטְרָה =
דָּעַר דָּעַר =
עַלְבָּסְטָה =
עַנְהָהָה =
דָּעַר כְּעַדְרָה =
קָעָהָרָה =
יְהָדָה =
טְמָמָה =
אַוְיָמָּה =
יְאָהָר =
צָוֹן =
פְּעָרָה =
אָנוֹן =
אַפְּרִיעָס =
כְּעָ =

דָּעַר צָעַם וּלְבָעָר אָזְנוּמָנִיאָן מִנֶּת דָּעַם אָזְן =
מְאַמְּפָוָלְ, מִנֶּת דָּעַם טְאַלְגָּנוֹרָתְ, מִנֶּת
דָּעַם טְאַלְגָּהָאָן אָזְנוּמָנִיאָן מִנֶּת אַלְגָּעָן נְשָׁעָן אָזְרָן =
פּוֹנְדָּגְּנוּנְעָן. עַרְשָׁת שְׁפָטָעָר, וּזְעָן מְעָן
הַאַט עַנְמָוִוְקָעָלְטְ אָזְן אַוְיָמָעָרְטְ אָזְן
רִי עַרְפְּיַנְדְּגָנְגָעָן, וּזְעָן וּזְעָן
וּזְאָרְזָן וּזְהָר נְזָוִתְיָן אָזְן גְּזָעָלְיָן
אָזְן אַגְּנוּשָׁר לְעָפָעָן. דָּעַרְבָּעָר, גְּלָזְבָּט
בָּאִירָר, חֹרְמָתְ וּזְךָ אַיְבָּר אַוְיָר אַוְיָט דָּזָן
וּלְבָעָר גַּשְׁיַנְטָעָט מִנֶּת דָּעַר לְוַטְּפָהָהָעָה
רַעַן. עַר מִוּוּנָט אַבְּעָר, אָזְן דָּעַר צִיטָט
וּעַטְמָן אָזְנוּמָאָן אַלְגָּעָן נְשָׁעָן אָזְנוּמָאָן
בָּעַכְשָׁוְרָגְּנוּנָן אָזְן דָּעַרְגָּוְנְהָגְּנוּנָן אָזְן דָּעַר
לְוַטְּפָהָהָעָט אָזְן, אָזְן דָּעַר צְוָנָגְטָט
וּעַט דָּעַר אַעֲרָבָלָאָן וּעַרְעָן אַיְנָעָרָן בָּאָן
דָּי לְעַרְשָׁבְּרִיטְסָמָע אָזְן גְּזָעָלְסָמָע
לְפָאָקָהָהָר-מְוֹטָלָעָן גְּלָעָדָר מִנֶּת דָּעַר בָּאָחָן
אָזְן מִנֶּת דָּעַר שָׁתָּה. דָּי גְּעַזְאָהָרָן בָּאָן
לְוַטְּפָהָהָעָרָט וּלְבָעָר בָּעַוְתִּינוּנָט וּזְאָרָעָן
דָּוְרָה נְשָׁעָן מִיְּמָלָעָן, וּלְבָעָר מְאָן וּעַט
אַוְיָמָעָגְּנוּנָן. דָּי אַגְּנוּסָעָמְלִי-לְקָטָטָט אָזְן
אַגְּנוּסָעָמְלִי-לְקָטָטָט בְּנִים לְפָנָהָרָן אָזְן דָּעַר
לְוַטְּפָהָהָעָט וּעַט אָזְן בָּעַוְתִּינוּנָט וּזְאָרָעָן אָזְן
דָּי לְוַטְּפָהָהָעָט וּעַט פָּעָרְגָּעָמָאָן אָזְן
וּזְעָנָן
וְאָלָאָן
גְּרָעִיט

**צַי וְשַׁטָּה דַעַת אֲשֶׁר אָפְלָאוּ כְזֹנֶנוּ
כְאַלְכוֹדִירֵינוּ מִטָּה דַעַת בָּאָה ?**

אנטערעס אנטער ויבוח צוישען צוויי ספֿעצייליסטען אווי לוטט-פליהעררי.

דער ספֿאָד צְלִיב דַי הוֹוִירִים...

ברילינער טאגעבלאָד, זונגעז די מענלייבסיתען צו שליסען אַ פּוֹלִישׁ-דייטשען האנדעלס-אַנטְאָר.

יד' פַּרְגָּזְקֻמָּעָן דַּעַר קַאֲפִיךְ צִחִישׁ
יְדֵי הַעֲרֵמֶת אֹין מִינִיסְצָר תְּוֹאָרְדוֹן.
קַיְיָ אַרְוָם דַּעַר פְּרָאָגָע וְעַגְעָן קָנוֹטָן.
עַנְתְּ חַוְּרוֹת, פְּלָעַשׁ, וְאָס פְּוִילְעָן קָעָן
הַרְבִּינְשִׁיהָרָעָן קִין דִּמְשָׁגָּאָן, קָבָעָר
וּזְיָדְ וְעַגְעָן דַּעַר דָּקְזִיגָּעָר פְּרָאָגָע חָטָם
עַזְוָן דָּאָר שְׂוִין גַּרְעַדְתָּ אֹין גַּעַרְלָן אֹין
אֹין גַּעַקְמָעָן אֹין גַּעַוְיסָעָן קַאֲפִיךְ
דָּאָמִיפֿיְזָן.

שען מיניפטער שארעזומטען און מיניכ-
טער זאלעסקי, טא הי אווי איזו עס בעז-
קיזען דערזו גו איזאָל איזט איזטנעם
אנזאַיבען צו האנדלען אָלע שטרײַט-
מראנען ? פערשעטהָן זיך, אָלן די ציינ-
טוּבָּן זאָרְפָּט אָרוֹףִּיָּה הוייט-טוּד אָרוֹףִּיָּה
וילען. דערבען בענוצט זיך זיך מיט
וואָלענְדרען סאָקט:

חען פוֹילָעָן האָט פערשאָרטט די
צָאָל-טָראָגָע, האָט מען אַין וואָרטאָ פָּער-
זִיכְּפָּרֶט, או אַין נוֹיְתְּגָעָן מָמְעָנָט וּוּט
זיך פָּאוּזָעָן דִּירְחוּנְגָעָן רָעָדָן. חען דער
פוֹיְישָׁעָר צָאָל בְּפָרְעָמָט, קְמָשָׁל, אָרוֹףִּיָּה
מאַשְׁנָעָן 63 פְּרָאָצָעָן, אַין עס דָּאָך
ニישט אָנוּהָטְבָּאָר, וְעַן מַוְּאָל נִישְׁט דָּעַם
צָאָל רְפֻזְצִירָעָן. אָבָעָר פּוֹילָעָן תָּחָן
דִּירְחוּנְגָעָן נִישְׁט בְּזָהָאָלָט רָעָדָן אַין
בָּאיַּן-אָזְטָן נִישְׁט גְּזָהָאָלָט גַּעַתָּן אַין דָּעַם
סְרַט אָרוֹףִּיָּה הנְּחוֹת.

אָוּסְרָעְכְּזָקְנְדָּגִי נְאָך אַרְיוֹת שְׂטְרִיבִּיט-
פּוֹנְקָסָעָן זָגָט חִימְטָעָר דָּעַר "בָּעָרְלִינְאָר
פָּרְגָּאָלָאָה", או בָּרָאָקְסִּיט אַין אַיְגָעָנָב-

האגדילוגנגן וווערטן בדרימער געטאָן
מעוזט דערמאַט, הצען איביגער פון די
צדרים קוואָס סaddr מיט חד איזטן
זונטטען און אַפְּלִי אַין גוט בעטינגען
שאָרשלאגען זילַיַּה מען זעהן ערעס גע-
היעמֶע כונות. אָזֶן, לְמַשְׁלֵךְ פְּרוֹזִיכְרָאָט
מעה או דער פִּירָהָרְדָּר פון דער פְּלִיָּה
שער דְּעַלְעַנְגָּצִיעַתַּה מִינְיסְטָרָה שְׂאָרָדָּה
פְּקִי האָט אַסְטַּמָּלַי זיך פְּרַשְׁטַּפְּגָּדְגָּט
מייטַן דְּרַר הערטען חַעֲגָעַן דָּרַר אַדְרָר
יענְגָּר פְּרָאָגָע אַזְן נַעֲלָדָעַן ווֹעַן. מִינְיסָטָה
טער טוֹאוֹרָדָּאָסָקִי האָט בעקְמָזָן אַ
וואָנט פון די פְּאַטְּגַּעַנְדָּעַ קְרִימְזָן,
האָט ער זיך זְוִירָק גַּעֲזִיגְעָן.
ווִיטָּסְטָר שְׁטַּעַלְטַּח דָּרַר בְּעַרְלִינְגָּר אַזְן
גַּעֲזִיגְעָן פְּעַטְּסָט, אַזְן אַבְּיָגְעַן סְנוּן די פְּיקָרָה
סְבוֹתָה צוֹן אַבְּיָגְעַטְּפָּטְגָּעַם קְרִיזָּס אַזְן
דָּרַר פְּאָקָט, אַזְן מִתְּחָאָס זיך סaddr דָּרַר
וועטערת צוֹן דָּרַם אַמְּאָל שְׁוִין פְּעַטְּגָּעַן.
שְׁבַּעַלְטָעַן יְסֻוד פָּאָר די אַגְּטָרָה אַגְּלָוָן
בְּגַעַן. אַזְן דָּרַר יְסֻוד אַזְן דָּרַר פְּעַטְּגָּעַן
שְׁטָלָט גַּעֲזָרָעַן אַזְן אַגְּשָׁטָרָאָד אַתְּיָה
פְּגַעַן אַיְזָנָעַם פְּרַעְטִישָׁה. די אַגְּטָרָה
דָּרַר בְּעַרְלִינְגָּר טַאֲגַעַב לְפָטָה בְּעַחְזָה
עַלְלָה אַין אַפְּגַנְגָּרָעָן אַרְטִיקָּעָן דִּי
פִּיבָּוָת, וּוֹאָשָׁה האַפְּגָּעָן גַּעֲרָעָנָט צָוָם קְרָאָיָה
סְסָס אַין די פְּוּלִישִׁס-דִּמְפָשָׁע אַונְשָׁרָה אַנְדָּעָגָע-קָאָט.
זְנוּגָּעַן ווּעַגְּעַן שְׁלִיסָּעַן אַחֲנְדָּעָגָע-קָאָט.
אַזְן אַזְן די אַזְיָזִיכָּטָן נִישְׁתָּחָן זְחָעָר.
סְהָאָש אַבְּגָעָנְטָלְדָּק נִישְׁתָּחָן זְחָעָר.—
רְוִיְּגָעָט דָּרַר בְּעַרְלִינְגָּר טַאֲגַעַב לְפָטָה.—
סְסָס צוֹ זְכָעָן די פִּיבָּוָת, רַעֲכָעָנְדָּגָע
זְנוּז נְזָקָעָן צָוָם קְרִיזָּס. רַעֲכָעָנְדָּגָע
פִּיבָּוָת, אַזְן די אַיְצְטִיגָּע הַפְּקָה אַין די
גַּמְשָׁרָה אַגְּדָלָגָעָן ווּעַט אַוְיָה ווֹי ווּוִיט
עַגְּלָדִיךְ פְּאַקְּרִיצָּשׁ ווּרְעָן, אַזְן כְּדָאי
גַּמְשָׁרָה שְׁטָרְטִיכָּן, אַזְן די לְעַצְעַץ חַקְוָת
וּ אַגְּטָרָה אַגְּלָוָן אַין גַּעַזְעָן
וּזְוֹגְדָּרָטָס רַעַנְן אַין נִישְׁתָּחָן
יְסַעְגָּלְעָן, חַעֲלָכָבָן דָּרַאְפָעָן אַין דָּרַר
קְוַנְגָּטָס ווּי וּמְטוּזָמְגָּלָעָן אַוְיָגְעָמְפָעָן

איך מיט יהוֹתָן האַפְעָן גַּעֲרֵבִיט אַיִּחַ פַּרְשַׁידְעָנָן פְּלַעֲגָה, וּפְלַכְךָ זַעֲעָן
וּזְקַוְונִיק.

דער פֿאָלְקָנוֹנִיק חַאֲפֵן זיךְ חַזְקֵץ אַוְיטֶן קָוֵי פֿוֹנְגָּדְעָרְגָּעָלְכָּאָכָּה: "אַיד בֵּין
שַׁשׁ פּוֹן דַּי שְׂרָקְדְּגִּינְזַּו" האָט עַד אַוְיסְגָּעְשְׁרִיעָן, דַּו מַעֲסָתָן זיךְ זוּן "וּוְרָצִיעַ-
הַמְּלָאָכָּה" אָונֵן קָעְרָבָת זיךְ זוּן אַטְמָנְשָׁעָן-פְּרָעָסְעָרָה! אַיךְ חַאֲפֵן שְׂוִין גַּעֲגָר אַזְּלָכְעַ
ברָהָגָה וְצַוְּהָהָן אַין מְבָן "לְעַבְּדָן!" אַיךְ וּבְגַדְרַן נַאֲךְ אַסְמָאָה: וְזַיְן בְּגַפְּרָרְ מְזָרָת
יְוִין גַּבְּרִים אַדְרִיסִים דַּי אַגְּרָרָעַ נַאֲמָנָעַ, אַוְיֵב דַּעַן "לְעַבְּדָן אַיְן דִּיר טִיבְּרָה!"
לְוַרְאִיכְעָדוֹן האָס גַּעֲגָרָהָן אַטְמָרָאָגָג אַזְמָטָרָה, אַבְּגָעָר אַפְּנָגְנָדִיגָּזִי הַאָט
דַּגְּזָנְטָאָפָּעָן אַטְמָגָעָן וְשָׁמָגָן אַר מִיטָּה אַבְּאוֹיְגָעְשְׁטָרְעָקָסָעָן דַּעְוָוְהָלְחָאָר.
לְצַדְקָן חַאֲפֵן כְּפָוְרָמְשָׁט גַּעֲגָרְבָּן אַיְבָּעְטָהָגָהָן טִיטָּן פֿוֹלְקָהְטָהְיִקְ, אַפְּשָׁר וְצַדְקָן

ויבעטער האטען.

עיר בלומינגהאם מבול.

שושנת האם אויסטערוישט איזערען אויגען און אונגעכארט דעם אטאטם. לו האס
ויזנעלקזונן א שטילען זיין, און זי האט פערטנעוווצט איזער טריינעריג ערער-
זעללונג;

— פָּנַן זָגֵט אַחֲרֶפֶעַ : "אַמְּגַשֵּׁר אַרְכָּט אָוֹן גָּטֵם פָּאַט —
דָּרְטָמִיט אָנוֹן. אַיִן דָּעֵר אַיִיט, וְעַן מִידָּה אַמְּגַעַן גַּעֲלַגְבָּמְעַשׂ צָו פָּעַרְלַגְעַן דְּסִים
דְּרִיךְ-הַדְּמִים" אָוֹן מַאֲכָעָן אַגְּזָעָר נְסִיבָה קְפִין אַרְצָן יִשְׂרָאֵל, תְּקָשׁ פְּלוּגְלָבוּגָן אַוְיסְקָעָן.
אַמְּגַעַן דִּי גַּרְזִיסָּעָן חַלְלָטָמְלָחָת אָוֹן דִּי בְּגַנְגָּז וּלְלָט אָוֹן סְפָרְטָמְלָחָת גַּעַחְאַרְעָעָן
אַנְגַּוְטִיגְעָן. אַלְעָכְלָקָר, גַּרְזִיסָּעָן קְלַפְגָּג אַמְּגַרְכִּיסְטִישָׁעָן אָוֹן
פְּרוֹבְּגִינִישָׁעָן, אַוְישָׁקְרָטִישָׁעָן אָוֹן דְּסָמְקָרְטִישָׁעָן, אַלְעָכְלָקָגְעָן בְּגַנְגָּמָעָן
נְגַזְעָן אַיִטָּס, בְּלוֹנְגִינָּעָן קְרָאָהָאָדָר. דִּי שְׁקָהָגְשָׁעָן, בְּקָשָׁעָן אָוֹן בְּזִוְּגָהָסְעָן דִּוְן אָוֹן
כְּטָפָר הַקְּבָעָן יַד בְּצַעְקָאָזָן מַקְרִיב וְעַן אַוְיךָ, אַשְׁמָדוֹאִישָׁסְעָן וְהַנָּחָה אָוֹן דִּי בְּהַכְּקָעָן
וְלָא אַיְ צָולְגָּעָן גַּעַוְעָרָעָן מִיטָּמָרָד, גַּוְהָה אָוֹן אַגְּאָרְכִּיכְעָן.

וְכָאֵל מִגּוֹרֶתְּנִישָׁ מַיִם זָמָן בְּרָאָה אֲלִירָםְנוּ זָמָן דִי מִשְׁעָן גָּבָן
זָמָן אַיִלְעָן שְׂלָאָמָסְלָד.

דער פַּאֲלִיקָוְנוֵיק חָאַט וַיֵּרֶחֶץ אֹוְפְּטַץ קָוֵי פַּוְנָאַגְדָּקְרָעְגְּלָאָכָּט: "אַיד בֵּין
שַׁשׁ פּוֹן דַּי שְׂרָעְקָדְרִיגְזַּע" האַט עַד אַוְיסְגָּעְשְׁרִיעָן, דַּו מַעֲסָט זַיְךְ וַיַּן "וְרוֹצְחָעַ-
הַמְּתַבְּדֵל" אָנוֹ קָדְרָט זַיְךְ זַיְנַן אַ "מַעֲשָׁעָן-פְּרָעָסְעָר"! אַיךְ חָאַפְּגָשׁ שַׁוִּין גַּעֲגָר אַזְּעַלְכָּעַ
בְּרָהָגְזָוְהָן אַין מַבְּנֵי יְמָמָן! יְמָמָן! אַיךְ וַיַּגְּבַּר דַּיר נַאֲלָר אַסְמָאָל: וַיַּגְּבַּר בְּגַעַר מַזְדָּה
יְמָמָן גַּבְּרָיְהָן אַיְלָהָן אַנְגְּרָעַץ נַעַמְמָן, אַוְיֵב דַּיְנֵן לְעַבְּדָן אַיְלָהָן טַבְּעָרִי!
וְרוֹצְחָעַ-הַמְּתַבְּדֵל האַט נַעֲגַבְתָּן אַ שְׂרָאָגָג צָוֵם טַרְיָה, אַבְּגָר עַפְּנָעְגָּרִיגְזַּע וַיַּהְיֵה
רַגְּזָוְהָעָן אַ שְׂמָאָן אַרְמִיט אַבְּאוֹיְגָעְשְׁרָעְקָסְעָן רַעֲוָעְלָחָר.
לְעַבְּדָן חָאַט פְּנִימָרְשַׁט גַּעֲגָרְבָּן אַיבְּיְתָגְהָן טַיְמָן שְׁוֹקָאָהָגִיק, אַפְּשָׁר וְעַנְעָן
? תָּקָעַ אַומְשָׁלְדִּינוֹן
אַבְּגָר דַּעַר שְׂנָעְרָעְגָּגָר פְּאַלְקָאָהָנִיק חָאַט פּוֹן קָיִינַן וְעַקְנַשְׁטַגְּגָת הַעֲרָגָן
וְוִיטְזָן.

וַיַּגְּבַּר וַיַּרְבַּע גַּעַסְעָר מַדְחָה! חָאַט עַד גַּעַהְגָּלָעָן אַיְלָהָן שְׁרִיבְעָן. "גַּטְ פִּיד
רוֹדִיס דַּי גַּעַמְעָן פּוֹן אַבְּגָר, "גַּעַהְיִמְכָּר בְּאַבְּדָרָעַ", פּוֹן אַבְּיְרָעַץ גַּיהְלָסְטָלָעַ, גַּעַמְבָּצָ
אַרְמָדָרָ, וְעַלְכָּעַ וְיַלְכָּע שְׁטִירְצָעָן אַונְגָּעָר הַצְּלִינְגָּעָן צָאָרָוָ."

גַּוְשָׁוָן, חָאַט אַבְּיְגָר פּוֹן דַּי דַּרְיִי גַּעַחְמִים-אַגְּנָעָטָן אַוְיסְגָּעָרְסָטָן. "אַיךְ וְעַל
בִּיךְ אַרְוִיְגָעָטָן אַלְעַגְעָטָן פּוֹן דַּי מִיחָדָר פּוֹן דַּי רַעֲחָוְלְזִיכְעָרָעָן". אָוֹן עַד
פְּסָם וְוִירְקָלָד אַוְסְגָּרְעָכָעָנָט אַ סְלָקְגָּמָעָן פּוֹן נַעֲמָעָן אַמְּתַבְּדֵל אַמְּתַבְּדֵל אַמְּתַבְּדֵל
עַד חָאַט זַיְךְ מַדְחָה גַּעַזְוָן, אָוֹן עַד אַיְלָהָן זַעַטְרָעַץ מִיחָדָר שַׁוְּבָטָן, גַּעַזְוָן
גַּעַמְעָן גַּזְבָּד פּוֹן דַּי מַפְּשָׂרְרִיְעָר פּוֹן רַוְסְלָאנְדָר, אַבְּגָר צָוֵד דַּעֲרוֹקְלְבָעָר צִימָט הָאַט עַד
שְׁפִילָט דַּי רַאְלִיעָן צָאָרָס אַ גַּעַהְיִמְטָרְגָּעָן, כְּדִי צָוְעָרְגָּהָעָן וְעַנְעָקְחָרְבָּים

זִירֶד גַּעֲפָפָןְגַּעַז

וְפָרֶסֶת אַזְעַזְבָּה
בֵּין פָּסְטָרָה חֲטָא אֲחֵיכָם אִינְגָּרְגָּעְבָּקָן דִּי, גַּזְהִימָּעָ פָּפְרִיךְן אָוֹן דָּעָרָ
בְּפָרְגָּעְנָטָרָה פּוֹלְקָאָגָוִיךְ חָסָן אַגְּשָׁמָךְ וְזָ, אַרְמָגָעָלְגָּעָם אַיְן לְיָדָאִיךְדָּאָהָסְ קָעָ-
אַעֲוָעָ גַּאנְצָ אַנְדָּרָעָ פָּפְרִיךְן.
דָּעָר פּוֹלְקָאָגָוִיךְ חָסָן וְאֶרְן צָרְעָמָטָבִּיכְס אַיְטָגְוָעָקָט דִּי, אַפְּפָרִיךְ גַּעַפְּטָ
וְזָהָא אָוֹן אַשְׁרָגָנָעָן טָאוֹן זַי גַּעֲפָרָעָגָט: «חָמָר זַיְשָׂ אִיתָּה, אָוֹן זַי אָזְוִי קוּמָטָ
יַחַד אַתְּהָעָרָי?»
«פִּיר יָדְעָן גַּתְּהִימָּ-אַגְּגָטָן טָוֹן צָאָר בְּפָטְשָׂוְשָׂאָה» חָסָן לְיָדָאִיךְדָּאָהָס
יַכְּוֹרְגָּעָד גַּעֲפָטָעָרטָ.

